

Potrditev razmnoževanja plavčka *Rana arvalis* na Goričkem (SV Slovenija)

First confirmed breeding of the moor frog *Rana arvalis* at Goričko (NE Slovenia)

Kristjan MALAČIČ, JZ Krajinski park Goričko,
Grad 191, 9264 Grad;

E-mail: kristjan.malacic@goricko.info

Marijan GOVEDIČ, Center za kartografijo favne in
flore, Tacenska cesta 20, 1000 Ljubljana;

E-mail: marijan.govedic@ckff.si

Maja CIPOT; E-mail: maja.cipot@gmail.com

Dne 31. 3. 2003 je bil ob začasni občestni ograji, ki preprečuje dvoživkam prosto prečkanje ceste med pomladnimi selitvami do mrestišč, pri vasi Ropoča na zahodni strani Ledavskega jezera najden samec plavčka (*Rana arvalis*). 22. 3. 2014 je bilo v daljavi v gozdu nad Ledavskim jezerom slišati oglašanje rjavih žab, ki je spominjalo na oglašanje plavčka. Iz daljave je bilo opaženih nekaj modrikastih žab. Vendar se v času razmnoževanja lahko modrikasto obarvajo tudi samci sekulje (*Rana temporaria*). V naslednjih pomladih (2015–2018) je bilo na začasni ograji ob cesti na vzhodni in zahodni strani Ledavskega jezera vsako leto najdenih nekaj osebkov plavčka. 3. 4. 2018 je bilo v gozdu nad Ledavskim jezerom ponovno zaznano oglašanje rjavih žab, ki je spominjalo na plavčkovo. Še isti dan smo v močvirnem gozdu na SZ delu Ledavskega jezera (Gauss-Krügerjeve koordinate: X: 579650, Y: 180060) potrdili ter fotodokumentirali nekaj samcev plavčka v modri svatovski preobleki ter odložene sveže mreste (Sl. 1). To je prva potrditev razmnoževanja plavčka na Goričkem. Zaradi neprehodnosti območja (debeli nanosi sedimentov) ocena velikosti populacije z metodo štetja samcev na mrestišču ali kasnejše štetje odloženih mrestov ni bila izvedljiva. Glede na slišano oglašanje je bilo število samcev ocenjeno na sto do več sto osebkov. Že leta 1999 pa so bili plavčki najdeni tudi v okolici Bukovniškega jezera na JV delu Goriškega (France 2000). Tam so bili v kasnejših letih posamezni plavčki opaženi večkrat, nazadnje leta 2014 med spomladanskim prečkanjem ceste (Gorički & Năpăruș 2014). Razmnoževanje pa še ni bilo potrjeno.

Slika 1. Skupina svežih mrestov plavčka (Foto: K. Malačič, 3. 4. 2018).

Figure 1. Freshly deposited egg clutches of *Rana arvalis* (Photo: K. Malačič, 3. 4. 2018).

Ledavsko jezero je umeten zadrževalnik na reki Ledavi. Na severnem delu jezera je kot zadnja sukcesijska faza nastal belovrbov poplavni gozd na površini 28,9 ha (22 % prvotne površine jezera) (Ignjatovič et al. 2013). Mrestišče plavčka v Ledavskem jezeru je podobno – svetel poplavni gozd – mrestiščem plavčka ob Muri, v Polanskem logu in na Ljubljanskem barju (Poboljšaj et al. 2008, Stankovič & Cipot 2014). Glede na oceno gostote (48 os/ha) plavčka v gozdu na S delu Ljubljanskega barja (Stankovič & Cipot 2014) bi lahko populacija plavčka nad Ledavskim jezerom štela tudi več kot tisoč osebkov. Dejansko velikost populacije bo treba še določiti, pri tem pa tudi ugotoviti, ali plavčki uporabljajo širše območje Ledavskega jezera kot poletni kopenski habitat ali le kot prezimovališča, saj ravno pomladanske najdbe na cesti potrjujejo daljše premike plavčkov.

V Sloveniji je do nedavnega veljalo, da plavček živi zgolj na severovzhodu Slovenije v nižinah reke Mure in njenih pritokov, na Dravskem polju ter v jugovzhodni Sloveniji v Krakovskem gozdu (Poboljšaj et al. 2008). Leta 2010 so plavčka odkrili tudi na Ljubljanskem barju, v kasnejših raziskavah pa ugotovili, da tam živi zelo velika populacija, verjetno ena največjih v Sloveniji (Stankovič & Cipot 2014). Najdeno mrestišče na Goričkem je primer, da je treba vsako posamezno najdbo osebkov te vrste raziskati. Tudi ko je opažen le en osebek, je treba preveriti, ali v bližini morda ni kakega mrestišča. Zadnje najdbe na Goričkem pričajo, da o tej vrsti še ne vemo dosti in da tudi poznavanje njene razširjenosti še ni končno. Poleg tega so nekatere populacije v Sloveniji, še posebej v delu Pomurja, že zelo zmanjšane. Posamezni

osebki oziroma njihove manjše skupine zagotovo niso več del viabilnih populacij, zato brez resnih in takojšnjih ukrepov plavček na teh območjih ne bo obstal (Cipot et al. 2016). Nujno je, da se čim prej ugotovi velikost populacije ob Ledavskem jezeru, prav tako tudi ob Bukovniškem jezeru, in temu primerno še pravočasno sprejmejo ukrepi varstva. Plavček in njegov habitat sta v Sloveniji zavarovana (Ur. l. RS 2004), prav tako je vrsta uvrščena v Prilogo IV Direktive o Habitatih (Ur. l. EU 1992). Glede na slabo poznavanje lokacij mrestišč v večjem delu Slovenije (Poboljšaj et al. 2006) bi morali odgovorni organi pred izdajo dovoljenja za kakršnokoli spremembo rabe ali poseg v območje voda na območju celotnega areala plavčka, predvsem to velja za gramoznice in ribnike, ne glede na znane podatke, preveriti, ali le-te niso tudi plavčkov razmnoževalni habitat. Njegova razmnoževališča (mrestišča) so namreč tudi predmet okoljske odgovornosti (Ur. l. RS 2009).

Literatura

- Cipot M., Lešnik A., Poboljšaj K. (2016): Dvoživke ob reki Muri. *Proteus* 78(6/7/8): 346-351, 381-382.
- France J. (2000): Poročilo skupine za dvoživke. V: Govedič M. (ur.), Raziskovalni tabor študentov biologije Šalovci '99, Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije, Gibanje znanost mladini, Ljubljana, pp. 39-42.
- Gorički Š., Năpăruș M. (2014): Spremljanje spomladanskih selitev dvoživk ob Bukovniškem jezeru v letu 2014. *Herpetološko društvo – Societas herpetologica slovenica*, 14 pp.
- Ignjatović M., Kaligarič M., Škornik S., Ivajnsič D. (2013): Spatio-temporal patterns along a primary succession on alluvial sediments. *Open Life Sciences* 8(9): 888-897.
- Poboljšaj K., Cipot M., Lešnik A. (2008): Distribution and conservation status of the moor frog (*Rana arvalis*) in Slovenia. *Z. Feldherpetol., Suppl.* 13: 317-328.
- Stanković D., Cipot M. (2014): Distribution and population size estimation of the moor frog *Rana arvalis* Nilsson, 1842 in Ljubljansko barje Nature Park, central Slovenia. *Nat. Slo.* 16(2): 73-88.
- Ur. l. EU (1992): Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst. Uradni list Evropske unije 206,15/Zv. 2: 102-145.
- Ur. l. RS (2004): Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah. Uradni list RS 14(46): 5963-6016.
- Ur. l. RS (2009): Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah. Uradni list RS 19(36): 5046-5070.